

अभावेऽन्या इति । गुग्गुलुर्धूपद्रव्यम् सुगन्धितेजनं तृणविशेषः वृक्षः स्तुका अ-
विरोमाणि । एतानि नाभौ प्रक्षिपेदिति सूत्रार्थः ॥ हे गुग्गुलुप्रभृतिसंभारसमूह
त्वमग्नेः पुरीषं पूरकमसि । पूरयतीति पुरीषम् । अग्नेर्होतृपुरीषं यत्संभारा इति
तित्तिरिः ॥ १३ ॥

V. युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।

वि होत्रा दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः स्वाहा ॥ १४ ॥

अस्ति तावत्प्राचीनवंशा शाला । तस्यामाहवनीयाद्यग्नित्रयमैष्टिकवेदिश्चास्ति ।
तस्याः शालायाः पुरतः षट्त्रिंशत्पददीर्घा सौमिकी वेदिर्विधेया । तद्वेद्या अग्र-
भागे पूर्वाक्तोत्तरवेदिः ततः पश्चान्मध्यभागे हविर्धानाख्यो मण्डपो विधेयः ततो
ऽपि पश्चात्सदोऽभिधानोदग्वंशा शाला निर्मितव्या । तस्याः स्थाने प्राचीनशा-
लायाः पुरतो दक्षिणोत्तरभागयोर्हविर्धानसंज्ञके द्वे शकटे स्थापिते स्थः । तहक-
टद्वयं पुरतः प्रवर्त्य तदावरकत्वेन हविर्धानाख्यमण्डपो विधेयः । तहकटद्वयं सा-
वित्रहोमादूर्ध्वं प्रवर्तनीयम् ॥ तदाह तित्तिरिः । सावित्र्यर्चा कृत्वा हविर्धाने प्र-
वर्तयतीति ॥ तं होमं विधत्ते कात्यायनः [८.३.२१.] । चतुर्गृहीतः शालाद्वयं
ब्रुहोति युञ्जत इति स गार्हपत्योऽत इति । प्राचीनशालाया द्वारसमीपे पूर्व-
सिद्ध आहवनीयो वर्तते तस्मिन्ब्रुह्यात्स च पूर्वमाहवनीयोऽपि सन्नोत्तरवेद्याख्ये
ऽन्यस्मिन्नाहवनीये निष्यन्ने सति तदपेक्षया स्वयं गार्हपत्यो भवतीति सूत्रार्थः ॥
सावित्री जगती श्यावाश्चदृष्टा । विप्रस्य ब्राह्मणस्य यज्ञमानस्य सम्बन्धिनो विप्रा
ब्राह्मणा ऋविज्ञो मनो युञ्जति लौकिकचिन्ताभ्यो मनो निवार्य यज्ञचिन्तायां नि-
यमयति । उत धिय इन्द्रियाण्यपि यज्ञार्थेषु नियमयति ॥ कीदृशस्य विप्रस्य ।
बृहतो महतः ॥ तथा विपश्चितः सर्वज्ञस्य । अधीतवेदवाद्बृहत्त्वमर्थभिज्ञत्वाद्विप-
श्चितम् ॥ किम्भूता विप्राः । होत्रा होमकर्तारः ॥ तदिदं विप्राणां मनोनियमना-
दिसामर्थ्यमेक इत् एक एव विदधे ससर्ज । किम्भूत एकः । वयुनावित् वयुनं
वेतेः कान्तिर्वा प्रज्ञा वेति [निरु० ५.१४.] यास्कोक्तेर्वयुनं प्रज्ञां सर्वभूतानां मनो-
वृत्तिं वेत्तीति वयुनावित् संहितायां दीर्घः सर्वधीसाक्षीत्यर्थः ॥ नन्वेकस्य सर्वसृ-